

Er det mors skyld?

- når mødre føler og tillægges skyld for deres børns psykiske mistrivsel

Dorthe Stieper. Vindelsti. 2022. *Anmeldt af Hanne Gullestrup*

I 11 skarpe interviews med forskellige fagprofessionelle undersøges begrebet 'skyld' i relationen mor – barn. Der præsenteres forskellige traditioner og tilgange til behandling, fra fokus på diagnosen - til refleksion over behandlingskultur og tidsånd som medspiller i mistrivsel. Bogens ide - at undersøge følelsen 'skyld' i pårørenderelationen 'mor-barn' er genial og interessant - i en perfektionskultur, hvor det uperfekte kategoriseres som 'fej' ved vores kære, og 'mor' som årsag til fejlen.

Men *pårørendes* 'skyld' som tema er yderst relevant også i andre pårørenderelationer. Naturligvis *skylder* man sine kære at tage ansvar, når de ikke trives, og derfor kan man tynges af afmagt. Men netop 'mors skyld' trækker i visse behandlingstraditioner stadig stærke tråde ind i et nutidens mindset som led i en klinisk sygdomsforståelse.

Behandleren må være bevidst om, at skyld er *nedarvet* til mor i en kulturelt betinget kontekst for tolkning af netop mor – barn relationen, og at der er risiko for, at behandleren selv forstærker skylden ved at pålægge mor skam, når barnet i sin mistrivsel reagerer udenfor de kulturelt accepterede normer. Den pårørende må gennem sin skam *undskyld*.

Men 'skyld' booster også et opgør mod en perfektionskultur, hvor mistrivsel i stedet kan ses som kommunikation til omverden om, at man er klemt i samfundets indretning og derfor er nødt til at skille krop og psyke, intellekt og sanselighed, fordi det gør for ondt at være 'normal'. At man er ensom, fordi en del af én er uønsket og selv ens nærmeste pårørende skammer sig over, at man er den, man er.

Jeg læste retfærdighedsvis bogen to gange, så det ikke kun var de første kapitler, der kastede lys over de sidste – men også omvendt. Der er nemlig interessante synteser mellem de forskellige perspektiver, som læseren selv må danne, da hver af de 11 fagpersoner taler for sig selv, omend forfatteren i de sene kapitler bringer inspiration fra tidligere kapitler ind. Hvordan er de forskellige perspektiver gensidigt hjælpsomme i at hele og lindre personen i mistrivsel og dennes nærmeste pårørende?

Der gives fx situationer, hvor psykose eller selvmordsforsøg er akut, og den pårørende er taknemmelig for, at den fagprofessionelle ser *sygdommen* først og tromler hen over skyld og andre følelser for at redde liv. Og der gives situationer, hvor heling næres af kærlige møder med professionelle, der ser møder mennesket før diagnosen. Hver tilgang til sin tid.

Det er derfor interessant, at de diagnosefokuserede perspektiver står op for sig selv, mens flere af de tolkningsbaserede fagpersoner, synes at identificere egen tilgang i *modsatning* til de diagnosebaserede, hvorved de modsiger eget postulerede, holistiske ståsted.

Bogen anbefales til alle i en behandlerprofession, der arbejder med nære pårørendekonstellationer.